

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Poročnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 46

Sreda, 12. junija 1935

Leto X

Iz mednarodnega političnega kotla Vojno kuhajo

Abesinija in Italija sta si pošteno v laseh. To se pravi, skregani sta. Italija se resno pripravlja na vojno. Potrebuje zemlje, da jo kolonizira. Obenem pa želi tudi protektorat nad Abesinijo, da si zagotovi — mir pred njo. Angliji italijanska politika ni všeč, češ, da bi taka ekspanzija posezala v interesno sfero — Anglije, ki je soseda Abesinije in ima z njo trgovske zveze.

O novem abesinskem vpadu v italijansko Somalijo poročajo. No, ta je pač povod, da se napetost med državama še poveča. Ni popuščenja, zadeva je italijanska in nihče se ne sme vmešavati vanjo, ne kaka država in ne — nihče.

Tako pravi Italija.

Na vojno se pripravlja tudi Abesinija, ki se bo v svoji izredni podnebni in hriboviti deželi še precej lahko branila. Abesinija hoče izhod na morje, od te zahteve ne odstopi, sicer je pa miroljubna in za sporazum. V skrajni stiski, o čemer se najbrže še vrše pogajanja, bo zahtevala angleški protektorat za dobo petdesetih let in tako se seveda poveča Anglija »s politično kupčijo« za en dominijon več, torej brez vojne in na račun zaveznic.

Razumljivo je, da je ta nevarnost Italiji neprijetna. Spor med Anglijo in Italijo pa bi vplival tudi na evropsko politiko, ki se sedaj v krvavem potu trudi, kako bi zagotovila trajnost miru.

Anglija ne drži svojega železa le v italijansko - abesinski žerjavici, ker ve, da je v politiki dobro imeti dve železi v ognju. Tudi v Evropi hoče kovati. Že od dne 4. t. m. se pogaja z Nemčijo o »zračnih« silah, ki se jih boji, ker so Nemci tik pred londonskimi vrati. Pogajanja se pa bodo gotovo nanašala tudi na gospodarska, kolonialna in druga vprašanja, kar sklepamo iz tega, ker so kapitalistične simpatije med obema državama ves čas Hitlerizma tako velike.

Francoski zunanji minister Laval je sporočil Nemčiji oficijelno, da je zagotovitev miru mogoče le na celi črti. Tako, pravi, sodijo v Parizu, Londonu in Moskvi. Zato ni posebnega vzhodnega ali zahodnega pakta o zračni vojski.

Vprašanje abesinsko - italijanske vojne ni le italijansko in abesinsko, marveč tudi — angleško in s tem evropsko. Če izbruhne italijansko-abesinska vojna, intervencija Anglije ni izključena in s tem je tudi porušen most med velesilami, ki trdijo, da hočejo organizirati mir v Evropi in sodelovanje med evropskimi državami.

Novo francosko vlado

je sestavil Laval. V njej so: Herriot, Marin in Flandin (brez portfelja), justica Berárd, notranje Paganon, vojska Fabry, mornarico Pietri, letalstvo Denain, trgovino Bonnet, finance Régner, vzgojo Marcombes, javna dela Eynac, kolonije Rollin, trg. mornarico Ronstan, delo Frossard, pokojnine Manpoil, kmetijstvo Cathala, zdravstvo Lafont in pošto Mandel. Nova vlada je dobila v zbornici zaupnico in finančno pooblastilo.

To je treba na vsak način preprečiti

Nameravano poslabšanje položaja rudarjev

Iz časopisnih poročil posnemamo, da se namerava pri bodoči določitvi količine oddaje premoža državnim železnicam zopet zmanjšati kvota za 58.000 ton in da se namerava tudi pritisniti na cene premoža. Iz teh poročil je tudi razvidno, da če bi se to izvršilo, bi se še več praznovalo kot se že, še 60.000 šihfov, kar bi pomenilo izgubo na delavskih mezdah v višini okrog 12 milijonov dinarjev.

Ta vest, ki izgleda neverjetna, ki pa vendar ne bo brez podlage, učinkuje na rudarje naravnost katastrofalno. Pomisliti je treba, da mogoče razen par manjših rudnikov, rudarji v vseh ostalih rudnikih praznujejo že leta in leta. Izguba na zaslužku, ki so jo vsled tega utrpeli že znaša nad 160 milijonov Din. In koliko jih je bilo v zadnjih 5 letih reduciranih. Od skupnega staleža rudarjev, ki je znašal v letu 1929 še 9897 jih je še danes zaposlenih samo okrog 5800. A vsi ostali so večinoma brezposelni, ki padejo deloma v breme zaposlenih.

To je ena stran, ki grozno reže v gospodarsko življenje rudarskega delavstva in druga pa je čimdalje večje praznovanje šihfov. Pri vseh večjih rudnikih se letos nenormalno mnogo praznuje. Zadnjič smo dokazali, da so rudarji nekega rudnika napravili v drugi polovici meseca

aprila samo 3 in tričetr štihfa (šihft à Din 37), tako da je zaslužil v tej periodi rudar z 8člansko družino Din 133.75. Od tega se mu je odbilo za zavarovanje in drugo Din 121.28, ostalo mu je za preživljanje družine za dobo 14 dni samo Din 12.47. Mislimo, da te številke dovolj povedo. Radi tega je beda v revirjih tako strašna, da si jo človek niti predstavljati ne more, če jo na lastne oči ne vidi.

In to sedanje obupno stanje naj se še poslabša? Ne, to se ne sme zgoditi. Teža ne sme pustiti naša javnost, da bodo pred njenimi očmi umirali od lakote tisoči in tisoči nedolžnih rudarskih bitij. Ne, za preprečitev tega se moramo postaviti vsi odločno v bran! Če je potreba konzuma premoža na železnicah padla, se naj vzamejo naročila tam, kjer niso rudarji tako odvisni od zasluzka v rudniku, kakor je to pri nas slučaj. Za upravo državnih železnic pa morajo pri oddaji naročil biti merodajni tudi socialni vidiki in ne samo materijalni.

Zveza rudarjev Jugoslavije se je tozadevno takoj obrnila s posebno vlogo na Delavsko zbornico, katera naj potrebuje ukrene, da se nameravano zlo prepreči.

Dajte nam dela in jela!

To je danes enodušen krik iz 10.000 lačnih rudarskih prs.

Nezaposlena mladina spelira na mednarodni urad dela

Dajte mladini dela!

Mednarodna konferenca dela v Ženevi, ki je pričela zborovati 4. junija t. l. obravnava problem, kako zaposliti mladino. Urad je predložil konferenci obširno poročilo o položaju nezaposlene mladine. Po podatkih poročila je šest do sedem milijonov nezaposlenih mladih delavcev do 25. leta. Če imamo vseh nezaposlenih okoli 25 milijonov, tedaj je med temi 25 odstotkov mladine.

V Nemčiji je bilo junija 1933 26.1% nezaposlenih starih izpod 24 let, leta 1934 pa je odstotek znašal še vedno 18.8.

V Zedinjenih državah v Ameriki je znašal odstotek nezaposlenih od 15. do 24. leta v aprilu 1933 27.6 celokupnega števila nezaposlenih.

V Veliki Britaniji je bilo 1931 30.2% nezaposlenih v letih od 14. do 24.

Na Madžarskem je bilo 1930 42% nezaposlenih mlajših kakor 24 let.

V Italiji je bilo 1931 41.5% nezaposlenih v letih od 15. do 25.

Enako sliko nudijo tudi statistike drugih dežel.

Zlasti je važen ta problem z ozirom na žalostne posledice, ki jih ima dolgotrajna nezaposlenost za bodočnost mladine. Mnoge dežele so že nekaj ukrenile, da preprečijo demoralizacijo mladinske delovne sile, kakor je poročal mednarodni urad dela na konferenci.

Poročilo samo pa daje konferenci tudi nekatera navodila, kako naj dežele to zlo omilijo ter priporoča za sprejem pozitivne predloge. Tako

misli mednarodni urad dela, da naj se šolska obveznost podaljša do 15. leta, da se naj mladina ne sprejme v mezdno delo pred petnajstim letom. Dalje priporoča urad strokovno izobraževanje; ustanavljanje posvetovalnic za izbero poklica pri borzih dela ali v zvezi z njimi, ustanavljanje okrevališč in zavodov za fizično utrejevanje, čitalnice itd., kjer bi nezaposlena mladina preživljala svojo prisiljeno nezaposlenost.

Tam, kjer bi se smatralo potrebno, da se ustanove posebna »taborišča dela«, v katerih bi nezaposlena mladina vršila produktivna dela, ki niso v zvezi s strokovno izobrazbo, bi se morale določiti zanesljive garancije, da se preprečijo zlorabe. Zlasti bi moralo biti vstopanje v ta taborišča popolnoma prostovoljno, vsakršno vojaško ravnanje bi moralo biti izključeno, in delo v teh ustanovah ne bi smelo biti v nikakršnem primeru konkurenčno normalni zaposlitvi delavcev.

Ameriško delavstvo protestira

Predsednik ameriške delavske zveze Green je dne 8. t. m. govoril po radiu ter ostro zagrozil parlamentu, ki je prejšnji dan sklenil, da se odpravijo prisilne določbe (po NIRJ) za industrijo. Green zahteva izpremembo ustave, da ne bo moglo najvišje zvezno sodišče razveljavljati zakonov, ki jih je sprejel kongres (parlament).

Kje so delničarji Trboveljske d. d.?

Dne 19. junija t. l. bo v prostorih Trboveljske premogopne družbe v Ljubljani 62. redni občni zbor te delniške družbe. Poleg poročil upravnega sveta je na dnevnem redu tudi razdelitev čistega dobička, ki bo menda prav masten in nagrade upravnemu svetu in ravnateljstvu, ki bo tudi na dostojni višini. Izvedli bodo tudi nadomestne volitve v upravni svet: Blagor izvoljenim.

Delničarji, ki se želijo udeležiti tega občnega zbora morajo založiti svoje delnice, glasom objave občnega zbora razven pri družbeni blagajni v naši državi še pri dveh bankah v Parizu, pri treh bankah v Lyonu, v Genevi in pri Länderbanki na Dunaju.

Takšne internacionale nam najbrž niso nevarne.

Macdonald je doigral

Predsednik angleške vlade Stanley Baldwin

Napovedovana izprememba v angleški vladi je izvršena. Macdonald ni več predsednik vlade, marveč njegov »protektor« konservativec Baldwin. Večinska stranka ni bila več zadovoljna z njim in njegovo zanje nejasno politiko, ki je v rezervi še vedno zasledovala pacifistične in deloma delavske interese. Več kot eno desetletje je Macdonald imel velik vpliv na angleško politiko, zlasti dokler se je opiral na delavsko stranko. Pred štirimi leti pa je z osmimi tovariši organiziral s konservativci »nacionalno« vlado, ostal sicer predsednik vlade, v kateri so bili konservativci v absolutni večini. S tem je postal zgovorni Macdonald krinka konservativne politike, v kateri sam ni mogel o ničemer odločati in ne usmerjati ne državne in ne socialne politike.

Macdonald sicer ni izstopil iz vlade. V novi vladi so mu dali predsestvo tajnega sveta. Tako je stopil v ozadje mož, ki ga je leta 1929. določila delavska stranka za predsednika angleške delavske vlade, pa se ji je pozneje izneveril. Njegov sin Malcolm je v novi vladi minister kolonij.

Moč nesebičnega klerikalizma

»Protimaterijalistična« propaganda v luči resnice

Po vojni so tudi na Čehoslovaškem sklenili razdeliti zemljo veleposesti med potrebne kmete. V ta namen so izvedli sekvestracijo cerkvenih in drugih veleposestev. Cerkev ima zlasti na Slovaškem velika posestva, ki so bila do 3. t. m. pod sekvestrom. Dne 3. t. m. pa je likvidacijska komisija izročila vsa ta posestva zopet cerkvi, oziroma škofu p. Jantavšu. Čehoslovaška vlada je storila to iz političnih razlogov, ker je slovaška (klerikalna) ljudska stranka neprestano v opoziciji ter šteje v parlamentu 22 poslancev. S svojo politiko bi utegnila propagandistično vplivati tudi na ostale klerikalce v državi.

Če bi bila protimaterijalistična propaganda resno mišljena, potem bi gospodje morali reči: nočemo posestev, razdelite jih med uboge in zemlje potrebne. Toda . . . poslušaj me, kaj govorim in ne glej, kaj delam.

Nabirajte člane za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Zmaga tekstilnega delavstva v Kočevju

Po 16 dnevih solidarne stavke je podjetje podpisalo kolektivno pogodbo

Kakor smo poročali v zadnji »Del. Politiki«, so se 6. junija začela pogajanja med stavkujočim delavstvom in podjetjem »Triglav« v Kočevju. Pogajanja so bila še isti dan zaključena in delavstvo je potem na javnem shodu sprejelo soglasno kolektivno pogodbo.

Pri pogajanjih so zastopali delavstvo: za Delavsko zbornico s. Sedej, za Strokovno komisijo s. Leskovšek, za Splošno delavsko zvezo s. Jakomin, kot zaupniki delavstva iz tovarne »Triglav« ss. Crnugelj, Ančka, Deržek Josip, Štefan Beguš, Matija Kobola, Alojz Komerički, Polde Kastigar in Anton Marinč. Podjetje sta zastopala predsednik upravnega sveta g. Franjo Sirc in ravnatelj Ilc. Pogajanjem je prisostvoval tudi sreski načelnik g. Brezigar, vodil jih je pa zastopnik inspekcije dela g. Gorjanc.

Sklenilo se je, da se radi stavke ne bo nikogar preganjalo ter se ne bo nikogar od zaposlenih delavcev vsled preureditve dela z dvostolnega na tristolni sistem odpustilo. Sprejelo se bo nazaj v delo tudi 8 delavcev, ki so bili po 14. maju odpušteni.

Kolektivna pogodba, ki se je obojestransko podpisala, določa v glavnem naslednje:

Delo se plačuje načeloma na uro.

V tkalnici traja vajeniška doba mesec dni. Vajenec prejema na uro najmanj Din 1.50. Po preteku te učne dobe znaša temeljna plača brez ozira na spol Din 2.—, po preteku enega leta 2.50 Din in po dveh letih Din 3.—. V tiskarni prejema

pomožni in zunanji delavci po 2.50, 3.— do 3.50 Din temeljne urne plače. Za profesionaliste znaša temeljna urna plača 4 do 6 Din. Akordna postavka k temeljnemu plačam se določa sporazumno z delavskimi zaupniki. Delovni čas znaša 8 ur na dan. Vsako delo čez 8 ur se plača s 50% pribitkom. Pogodba določa podrobno o delavskih zaupnikih, o odškodnini radi boleznih in zadržkov pri delu itd. Prvi odpovedni rok pogodbe je 1. jan. 1936.

Delavstvo pri »Triglavu« je doseglo to, kar je zahtevalo: izvajanje zakonitih določil o zaščiti delavstva in minimalno mezdo.

Ta uspeh je delavstvo doseglo radi popolne solidarne stavke v sporazumu z vsemi delavskimi organizacijami in radi podpore, ki jim jo je izkazovalo kmečko prebivalstvo z živežem, drugi pa z denarjem. Tako lahko ugotovimo, da se je 16 dnevna stavka zmagovito končala v znamenju delavsko-kmečke zveze.

Zakaj molči »Pohod«?

Zadnji »Pohod« molči kot grob na našo ugotovitev, da je glavni faktor pri tovarni »Triglav« g. Sirc, ki je obenem v načelstvu izdajateljstva »Pohoda«. Ta list v isti številki sicer piše o mizernih plačah delavstva, molči pa o tem, da so najnižernejše baš tam, kjer vodijo podjetja »Pohodovci« in da je moralo delavstvo 16 dni stavkati, da je doseglo upoštevanje državnih zakonov v podjetju, ki mu načeluje član načelstva zadruga, ki izdaja »Pohod«.

Ogrski socialni demokrati proti oboroževanju

Zgled naj podpira razorožitveno gibanje

V proračunskem odseku ogrske poslanske zbornice za 1935-36 je pripomnil pri postavitvi »ministrstvo za deželno brambo« sodrug Buchinger, kakor poroča »Népszava«:

»Socialni demokrati tem izdatkom iz načelnih razlogov ne moremo pritrditi, mi odklanjamo ta naslov v celoti. Z bojznivjo, da s strahom vidimo, da se Evropa neovirano oborožuje. Socialni demokrati smo vedno zahtevali, da naj se spori posameznih narodov poravnava nekrvavo in brez orožja. Dve generaciji, ena, ki se je udeležila svetovne vojne in tej nasledujoča mladina, morajo obžalovati, da ni zmagalo naše naziranje. In, ker se že zopet izvajajo stare metode oboroževanja, moramo socialisti zopet protestirati

proti nezmislivosti oboroževanja. Isto politiko, kakor mi, vodi večina socialističnih strank v Evropi. Sklicujem se na zadnje sklepe kongresa angleške delavske stranke in politiko drugih socialističnih strank Evrope. Socialisti smo prepričani, da bomo s tem stališčem vršili moralni pritisk na druge dežele in stranke, da opuste svojo oboroževalno politiko. Po tej poti in s to metodo hočemo služiti deželi in ogrskemu narodu.«

Osem žena v čehoslovaškem parlamentu

Zene so v čehoslovaškem parlamentu razmeroma slabo zastopane. V nemškem in češkem socialnodemokratskem klubu je po ena, v fašistič-

Veliki svet strokovnih organizacij

Poziv organizacijam

Seja izvršilnega odbora URSSJa, vršča se dne 23. maja, je sklenila, da se za nedeljo dne 18. avgusta t. l. skliče v Zagreb

Veliki svet strokovnih organizacij

z naslednjim dnevnim redom:

Delavske minimalne mezde (poročata Vladimir Pfeifer in Lovro Jakomin).

Delavsko zavarovanje za nezaposlenost (poročata Jovo Jakšić in Evgen Štark).

Delavsko zavarovanje za bolezni (poročata Luka Pavičević in Fadil Kartagić).

Svobodne strokovne organizacije z ozirom na rumene in fašistične tendence v delavskem gibanju (poročata Bogdan Krekić in Franc Svetek).

Ker je potrebno, da Veliki svet strokovnih organizacij zbere čim obširnejši in originalnejši material o vprašanjih, ki so nadnevnom redu, pozivamo vse naše strokovne organizacije, da prirede ankete v krogu svojega delovanja, o čem naj se govori na Velikem svetu strokovnih organizacij.

Veliki svet strokovnih organizacij se sklicuje na podlagi § 16 statuta URSSJa, ki se glasi:

»Čl. 16. Veliki svet strokovnih organizacij tvorijo:

a) člani izvršnega odbora URSSJa;

b) delegati priključenih organizacij.

Čl. 17. Organizacije do 1000 članov imajo pravico do enega delegata. Organizacije z več kot 1000 članov do dveh delegatov.

Čl. 18. Potne stroške zveznih delegatov na sejo Velikega sveta strokovnih organizacij nosijo dotične zveze.

Čl. 19. Seje Velikega sveta strokovnih organizacij sklicuje in vodi izvršni odbor URSSJa. Seje se sklicujejo po potrebi.

Čl. 20. Namen Velikega sveta strokovnih organizacij je, da se posvetuje, ko se ne vrši deželni kongres, o važnejših aktualnih vprašanjih: socialnih, gospodarskih in agitijskih ter da o njih sklepa.«

Za izvršni odbor:

Tajnik:

Predsednik:

Bogdan Krekić.

Luka Pavičević.

Vsak zaposleni plača še enega nezaposlenega

Koliko so se izboljšale plače v Nemčiji

Fašizem vlada v Nemčiji dve leti. V velikem navdušenju je voditelj dr. Ley samo »organiziral« in navduševal delavstvo. Uradna statistika tudi poroča, da so danes boljše plače, kakor so bile. Toda, po drugi statistiki, ki je tudi uradna, se pa jasno vidi, da so plače znatno padle. Statistike po tarifnih pogodbah so neresnične, ker nam izplačane mezde in število delavcev v letu 1934. in 1935., če ga primerjamo, pokaže drugačno sliko.

Zaposlenih oseb je bilo 1933 11.500.000, početkom 1935 pa 15 milijonov 280.000. Prejemki zaposlenih v isti dobi so pa narasli od 6488 na 7480 milijonov mark. Število zaposlenih je naraslo za 33 odstotkov, plače pa le za 16 odstotkov, to je, plače v Nemčiji so v zadnjih dveh letih padle povprečno za 12 odstotkov. Plače tiskarniškega delavstva so pa bile znižane nad 40 odstotkov.

Treba je pa pomisliti, da mora delavstvo od teh prejemkov plače-

vati davke in vrsto obveznih prispevkov. V petih mesecih so plačali 320 milijonov mark za davek, 362 milijonov za takozvano zimsko pomoč. To sta samo dva zneska, brez drugih dvaščin za stranko, organizacijo itd.

Nekaj malega se vidi direktno iz statistike. Leta 1931 je znašalo tedensko še 53.5 odstotkov plač več kot 36 mark, 1934 pa je padel ta odstotek na 36.4.

Še bolj potrjuje te navedbe dvig cen za življenske potrebščine. Tako je danes dražje telečje meso za 36 odst., goveje za 90 odst., svinjsko za 50 odst., fižol za 80 odst., grah za 90 odst., jajca nad 12 odst., slanina 20 odst., surovo maslo 40 odst., zelje 18 odst. itd.

Uspeh politike je zniževanje mezd in podraževanje življenskih potrebščin in s tem poslabševanje socialnega položaja delovnega ljudstva.

Statistične številke ne lažejo. Proletarizacija naroda se nadaljuje, le da narod ne sme eksploataciji ugovarjati in niti ne neresničnemu prikazovanju dejanskega položaja.

Kapitalistični mlin melje dalje in v diktaturah še hitreje.

Tone Maček:

172

Slučaj Kumberger

Na balkonu se je začel zbirati stavkovni odbor, povabljeni govorniki in vmes so se nagnetli razni radovedneži. Bil je tu tudi župan Roš, občinski stražnik in predsednik društva Svete Barbare, Brumen, ki je menil zastopati kdove kake interese.

Spodaj pred hišo je zašumelo med množico, ko so se pojavili dolgo pričakovani predstavniki na balkonu. Bil je tu Kurent, ki so ga porinili v ospredje, bila sta oba Sitarja, hrastniški in trboveljski, bil je Malovrh, Zorjan, Kozlevčar, Žafan v ozadju še par glav med katerimi je France, ki je stal spodaj poleg Trpinkinega Dolfeta, opazil tudi Janezovo. Čisto v ospredju je stal župan in hišni gospodar Roš, ki mu je zijal čez ramo občinski stražnik z visoko nasukanimi brki in svetlo spoliranim dvoglavim orlom na kapi. Poleg župana je stal stari Kurent, poleg Kurenta neznan človeček v črni pelerinini in s črnim širokokrajnikom na

glavi, kakor jih nosijo domišljivi slikarji in pesniki. Poleg slednjega se je pa v kotu balkona tiskal rdečeličen gospod v težki zimski suknji, s polcilindrom na glavi in usnjato aktovko pod pazduho.

France je sunil Dolfeta:

»Kdo pa je tistile s cilindrom?«

»Nimam pojma, kaka zverina je to.«

Pred njima stoječi se je ozrl:

»Jaz ga pa poznam. Sem iz Spodnje Rečice pri Laškem. To je uradnik pri okrajnem glavarstvu.«

»Kaj pa ima ta tu iskati?«

»Prisostvoval bo shodu in o njem poročal svoji oblasti. Obenem bo pa pazil, da se ne bi kakemu govorniku preveč zarezalo in da ne bi rudarji dajali svojim občutkom preveč izraza.«

Medtem je tisti gospod v cilindru zaprosil za stol, ki so mu ga prinesli. Postavil si ga je pod sedalo in je na balkonu udobno sedel, medtem ko so se ostali morali stisniti. Vzel je iz aktovke kos papirja in svinčnik in se je ozrl po ostalih, ko da hoče reči:

»No, jaz sem pripravljen. Začnimo!«

Ploskanje, ki je završalo preko dvorišča, ko so se pojavili rudarski zastopniki na balkonu, je potihnilo, od tu in tam se je slišalo nervozno sikanje, vratovi so se utegnili in ljudje so zamrli v pričakovanju. Na balkonu je Kurent dvignil roko in je začel:

»Sodrug! Sotrpini! Vsi veste, zakaj smo se danes tukaj zbrali. Mera je bila polna. Prekipelo je. Mi nismo samo brezdušno orodje za kopanje premoža, ampak smo tudi ljudje, vstvarjeni po isti podobi ko naši gospodarji in z isto pravico do življenja. Naša nesreča je bila, da se tega nismo tako dolgo zavedli. A ni še prepozno. Od danes naprej hočemo biti enaki enakim. Naši gospodarji imajo denar, kapital, a ta kapital je mrtev, brez pomena, če ni vstvarjajoče sile, ki mu daje življenje in rast. Ta vstvarjajoča sila smo mi, je delo naših rok, so naši žulji. Obe sili, kapital in delo, sta potrebni življenju, razvoju in napredku.«

Medklici: »Šlo bi tudi brez kapitala.«

»Da, najbrže, vendar o tem ne moremo danes tu razpravljati. Ho-

čem Vam samo predočiti, da smo mi rudarji enakopravni državljani, kakor ravnatelj »Trboveljske premožokopne družbe«, in kakor smejo oni staviti pogoje pri prodaji premoža in določati mu cene, tako smemo tudi mi staviti družbi svoje pogoje in sodločati o višini cene našega dela. To je naša človeška in državljanska pravica, ki smo jo končno spoznali in hočemo se zanj tudi boriti. O značaju, načinu in uspešnosti te borbe, vas bo pa poučil naslednji govornik, sodrug Linhart, ki mu predajem besedo.«

Nastalo je živahno ploskanje in glasno pritrdjevanje, ki pa bi ne mogel o njem reči, ali je veljalo predsedniku zborovanja, Kurentu, za ono kar jim je povedal, ali je veljalo novemu, večini nepoznanemu govorniku, stoječemu poleg Kurenta, ki je nanj z roko pokazal. Svojo aktovko je izročil predsedniku, parkrat je zakašljajal medtem, ko si je brisal naočnike, odpel si je pelerin pod vratom, potisnil črn žirardovski klobuk, na zatilek in se se je končno z obema rokama trdo prijel za ograjo.

(Dalje prihodnjič.)

„Modrijan“ o razumski politiki

Za prospavanje razumske politike je potrebna predvsem svoboda in prava kultura.

Kaj je razum, ali kaj je razumno ali pametno?

Razumno ali pametno je ono, kar koristi človeku, za posameznika in za splošnost. Če hočemo govoriti o razumni politiki, moramo vzeti za podlago isto načelo. Potem pa moramo povedati splošnosti, da nas razume, dati ji pa tudi popolno svobodo, da o političnih vprašanjih sama razmotriva, jih presoja in si napravi sodbo o njih. Smešno je pa trditi, da je kriza kriva nerazumne politike in pasivnosti v političnih vprašanjih. To ni resnica. Nепrestano se povdajajo problemi, navajajo načrte in predlagajo, toda, če jih nihče ne sliši, če nihče teh noče vpoštevati in beda narašča, kaj si more ljudstvo misliti drugega kakor da je politika »govorjenje«, ki vara javnost. To je po vseh državah z diktaturami. Zakaj se pa zanimajo za politiko angleški, francoski, češki, ameriški delavci itd.? Zato, ker lahko sodelujejo vsaj deloma v »razumu« politiki tamkajšnjih meščanskih oziroma kapitalističnih vlad.

Da, z razumno politiko, ki koristi vsem in ki jo vsi razumejo, da je v interesu splošnosti, se zbuja zanimanje za politiko in oživi skupnost ki je potrebna, idejno.

Predbacivati »starce« predsodke, »staro« miselnost, je pa demagogija in žalitev delovnega ljudstva kakor tudi vsakogar, ki ima svoje mnenje o življenju in družabni skupnosti.

Torej ne preveč! Kar je res in prav, je res, kar pa ni, pa ni!

All si že poravnai naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu

Predvsem splošnost. Prav za vse one ki imajo državno ali kako drugo javnopravno oblast v svojih rokah, mora biti najsvetejša dolžnost, da se brigajo za dobrobit splošnosti. Slojem, ki so v bedi, se ne sme naložiti nesocialnih in sorazmerno večjih bremen, kakor onim, ki so bogati in brez socialne škode žrtvujejo v javne namene. To se pa danes vrši skoraj povsod. Bogatim se olajšujejo davščine, neimovitim slojem pa zvišujejo ter s tem šteti bogate, siromašne pa izkoriščajo. To ni v interesu splošnosti, progressa. Kjer se ravna tako, se ravna v interesu posestnega razreda in je krivično.

Mestno uradništvo Ljubljane, Celja, Maribora in Ptuja bo v kratkem uvrščeno v mezdne razrede službene pragmatike državnih uradnikov. V smislu zakona o mestnih občinah je notranji minister sporazumno s finančnim ministrom izdal tozadevne navedbe. Nameščence teh mestnih občin bodo razvrstili po skupinah, ki odgovarjajo IX. do III. 1. stopnje državnih uradnikov. Ko izda ban določno naredbo, bo posebna komisija v treh mesecih izvedla preveritve. Prejemki mnogih nameščencev se bodo znižali in se s tem zopet zmanjša sila konzumentov.

Grški monarhisti upajo na uspeh. Grška vlada razpiše plebiscit o eventualni obnovi monarhije na Grškem. Po krvavih dogodkih in pod napačnim utisom, da je republika kriva vsemu, utegne monarhistična vlada uspeti s svojim načrtom.

Nemčija ponuja Bolgariji posojilo. Nemčija je ponudila Bolgariji veliko posojilo za gradbo železnice. To posojilo bi dala Nemčija v obliki potrebne materiala in gradbe železnice.

Rumunski dijaki so bolj pametni. Rumunski dijaki se tudi bavijo s politiko, toda so realnejši kakor drugod. Rumunski dijaki raznih strankarskih smeri so napravili sklep, da se hočejo skupno boriti in voditi gibanje za naslednje tri točke programa: 1. boj proti fašističnim smerem, ki se pojavljajo na vseučiliščih, 2. demokratična dijaška politika in 3. gospodarski boj. — Rumunski dijaki torej ne marajo biti več »zlata nada«, v katero stavi reakcija vseh držav svoje upanje.

Umrli je Ernest Garami. Znani prvobojnik ogrske socialne demokracije Ernest Garami je v Budimpešti preminul v 59. letu starosti za možgansko kapjo. Garami je bil spreten politik, časnikar in pisatelj. Več let je bil socialnodemokratični poslanec ter urednik strankinega glasila »Nepszava«. Leta 1918. je bil v Karolyevi vladi trgovinski minister. Med diktaturo je bival v Švici. Po diktaturi je bil justični minister v Peidlövi vladi. Ko je Friedrich prevzel vodstvo vlade, se je Garami preselil na Dunaj, kjer se je bavil s pisateljstvom. V Budimpešti je bilo proti njemu naperjeno kazensko postopanje, ni pa doslej prišlo do obravnave.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Do sčote 15. t. m. prijavitelj zaupniki iz tovarni številki udeležencev za celjski tabor 7. julija Prijave izročite s. Selanove v tajništvu Strokovne komisije.

Banovinska palača in bolnišnica. Že v zadnji številki smo povdarjali, da je prva in najnujnejša potreba vsega našega ljudstva, da se zgradi v Ljubljani bolnišnica, ki bo res odgovarjala svojemu namenu. Nekateri pa mislijo, da je treba najprej postaviti novo banovinsko palačo. »Pohoda«, s katerim sicer nismo prijatelji, pravi k temu: »Lepo bo gledati novo palačo, novo in obširnejšo reprezentančno poslopje banovine, vendar se pojavi človeku nehote pomislek proti takim projektom, če vidi na lastne oči razmere, ki vladajo v naši splošni bolnici. Po dva bolnika ležita na eni postelji, zaseden je celo prostor na tleh, zdravniško in strojno osebje je izčrpano. Do 3. junija t. l. je bilo sprejetih v tem letu preko 11.000 bolnikov, na en dan jih je prišlo 300!«

Bezičajnska šola stoji. Vsi prebivalci v severnem delu Ljubljane, ki se je tako raz-

Maribor

Inozemski tovarnar iztira domače delavstvo

V zadnji številki našega lista smo počeli o napetem položaju, ki vlada med tekstilnim delavstvom in vodstvom tekstilne tovarne Zelenka et Comp., katere lastnik je češki Nemeč g. Schonsky. Pravih urejenih razmer v tej tovarni pravzaprav še nikoli ni bilo. Že od vsega početka je ta tvrdka plačevala najslabše mezde. Zaposlovala je povečini mladino. Tovarnar se je vedno čutil neomejenega gospodarja, posebno se radi tega, ker v njegovi tovarni delavstvo ni bilo dolgo časa organizirano, radi česar je lahko delavstvu plačeval mezde kot se mu je zdelo in se te mezde kvečjemu lahko primerjajo z napitnino ali pa milodari. Pred veliko nočjo je nenačoma odpovedal delavstvu službo in znižal mezde za okrog 10 do 15%. Delavstvo se je pričelo oklepati svoje organizacije Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, ki je pred tedni predložila vodstvu tovarne zahteve delavstva za zvišanje mezd in izvajanje zakonitih določil obrtnega zakona o delavstvu in zakona o zaščiti delavcev. Minuli petek je potekel rok, ki mu ga je stavila organizacija za odgovor. Med tem je vodstvo tovarne skuša-

le še par dni je čas za prijavo za izlet v Celje, zato se nemudoma prijavite pri zaupnikih za ta izlet. Zadnji termin za prijavo je 20. junij. Maribor mora biti v Celju častno zastopan.

Pomanjkanje stanovanj se v našem mestu še vedno hudo občuti, zlasti ker v poslednjem času ni mestna občina domala zgradila nobene nove stanovanjske hiše. Kakor poročajo časopisi, pa namerava mestna občina prodati še hišice, ki so bile letos dograjene iz materiala bivše Turkovske hiše, ki jo je svoječasno morala mestna občina odkupiti radi regulacije Pobrežke ceste.

Pravilnik o mestni uvoznini je finančno ministrstvo v nekaterih spremembah končno potrdilo.

Med srednješolskimi profesorji in dijaki je prijetno odjeknila vest, da bodo letos prisostvovali višjim tečajnim izpitom kot odposlanci ministrstva prosvete domači upokojeni ravnatelji, običajna vsakoletna inspekcija, ki je trajala od konca maja dalje, pa je letos sploh odpadla. S tem bo prihranjeno mnogo izdatkov, pa tudi nepotrebnega razburjenja, ki je vsako leto ob zaključku šolskega leta vladalo med profesorji in dijaki, ne bo.

Upepeljitev članice »Ognja«. V Mariboru je umrla gospa Helena Zemljiceva, soproga sodnika okrožnega sodišča, g. Zemljice. Pokojna je bila visoko naobrazovana javna delavka. Bila je tudi članica društva za upepeljevanje mrličev »Ogenj«. Pogreb se je vršil v soboto popoldne s starega mestnega pokopališča, kjer se je zbralo iz-

Trbovlje

Lepo uspeli shod Zveze rudarjev

V četrtek, dne 6. t. m. se je vršil v Delavskem domu v Trbovljah shod tukajšnje podružnice ZRJ, na katerem je poročal tajnik s. Arh o kongresu Zveze in o sanaciji Bratovske skladnice. Shod je bil jako dobro obiskan in tudi poročilo s. Arha je bilo temeljito. Govornik je povedal marsikako žalostno resnico o položaju rudarjev, posebno pa to, da bi bilo lahko marsikaj boljše, če bi se rudarji zavedali potrebe organizacije in ne bi pod krinko »enotne fronte« rušili to, kar so sodrugi v desetletjih s trudom in požrtvovalnostjo gradili.

O sanaciji Bratovskih skladnic je povdaril dejstvo, da ta sanacija z odpravo Pokojninskega pokrajinskega sklada za rudarje, ki je obstojal od leta 1922., ni nikaka sanacija v korist članom, pač pa v škodo celotnemu zavarovanju rudarjev. Rekel je, da naša Zveza to javno podčrta.

Tudi s. Klenovšek kot drugi govornik je podal obširna pojasnila na važna pereča vprašanja ter povdaril, da je treba skupnega organizatoričnega dela v strokovnih, kulturnih in gospodarskih organizacijah, če hočemo uspešno voditi borbo za obstanek delavskega razreda, osobito rudarjev.

Pri točki razno je s. Arh ponovno povzel besedo ter razkril umazano demagogijo, ki se je skrivala pod firmo ženske organizacije. Njegove besede so obsodba razdiralnega dela, ki se ga je hotelo zanesti v naše najboljše postojanke. Zopet so se skrli-

vali zadnja leta, smo se veselili, da bomo že letos poslali otroke v novo veliko in moderno šolo, ki se je začela graditi v našem okraju. Ali dela so se ustavila in bogve, kdaj se bodo načela.

Revščina, revščina. Ker se še nič ne izvršujejo razna napovedana javna dela, se brezposelnost tudi v tem letnem času ni skoro nič zmanjšala. Na mestnem socialnem uradu je bil pred binkoštni zopet večji naval. Mnogi so prosili za skromne podpore, ker morajo poslati otroke k birmi v lepih oblekah, mnogi stariši pa nimajo denarja niti za čevlje.

Knjižnica Delavske zbornice je maja meseca izposodila 4052 knjig, t. j. 3992 več kakor lani v istem mesecu.

Ka bo s cesto na št. Vid in Kranj? V Ljubljani se je vršila konferenca o tujskem prometu. Dognala ni nič novega. Potreba bi bila zgraditev moderne ceste na Gorenjsko in Sušak, toda, kakor se zdi, je to vprašanje šele v tem štadiju, da razni strokovniki študirajo, kje bi se začela meriti cesta.

Hrastnik

Predavanje za rudarje. V nedeljo, dne 16. t. m. priredi Zveza rudarjev Jugoslavije ob 9. uri popoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev v Hrastniku predavanje s. dr. Avg. Reimana o socialni zakonodaji s posebnim ozirom na rudarje. Vabljeni pa so tudi vsi drugi delavci in delavke, ker bo predavanje splošno zanimivo, koristno za vsakega delojemalca.

Jesenice

Seja občinskega odbora. Dne 3. t. m. se je vršila seja obč. odbora od 8. ur zvečer do 1. ure jutraj, je bila tedaj obširna. Pri čitanju zapisnika zadnje seje je stavil podpisani dve pripombi, ki jima je bilo ugodeno. Čitanje neke okrožnice je izzvalo soglasen sklep, da se izdajatelju okrožnice sporoči popolno pomanjkanje potrebe dotične okrožnice, kolikor gre za splošne oblike poslovanja jeseniškega obč. odbora. Dalje časa se je zamudil obč. odbor pri razpravi o novem pokopaliskem redu. Podpisani je opisal primer, ki se je pripetil ob smrti pok. s. Zugwitz, opozoril, da je bil dosežani pokopalški red zelo sporne vrednosti in veljave, in grajal kulturne nedoslednosti načrta. V debato so posegli tudi Markež, referent dr. Rekar, dr. Obersnel in — prvič od poslovanja obč. odbora — tudi Peršič. Končno je bil pokopalški red sprejet z 21 glasovi zoper 3 glasove delavske delegacije. Referent dr. Vovk je na to predložil predloge uprave glede pogodbenih in pragmatičnih nastavitve obč. uslužbenecv (razen treh), pri čemer je prišlo do debate o vprašanju, zakaj se mesta za stalno namestitve niso razpisala. Referent z večino 16 glasov se je postavil na stališče, da je treba razpisa samo za novo sprejete meci. Celokupna opozicija (osem prisotnih) se glasovanja ni udeleževala. Ista večina je sklenila razpisati mesto obč. tajnika in obč. babice, dočim je bilo drugo mesto obč. babice zasedeno kot pogodbeno. Poleg župana bosta podpisovala dekrete tudi člana uprave Gošala in Avsenek. Nato je odpravil obč. odbor več tekočih zadev bolj splošne narave, deloma soglasno (zlasti dovolitev izrednih in stalnih ubožnih nih podpor) ter je prišlo do polemike le v enem primeru podpiranja, kjer je podan sum izrabljanja podpor in navajanja otrok k berachenju, ter pri odobritvi plakaterjevega računa za volilne proglaše, kjer je podpisani odločno protestiral zoper odobritev računa, čeprav je bil mahaen. Večina je odobrila tudi ta račun, zoper je pa glasovala vsa delavska delegacija in dvoje članov dr. Stanovnikove skupine. V nadaljnjem sklepanju je bila odklonjena ponudba Novaka Ivana glede kosa zemljišča pri njegovi novi stavbi, ter deloma soglasno, deloma z večino 16 glasov izrečeno zagotovilo sprejema v obč. zvezo več Primorcev, ki prosijo za podelitev državljanstva. H koncu je bil soglasno sprejet nujni predlog dr. Obersnela, naj se Podmožakljarem, kjer se zidajo nova stanovanja, olajšajo stavbeni predpisi, dočim je na predlog Arneža, naj se škarpa v Obrtniški ulici vzame v pretres, ker se bo sicer modrta sama, odgovoril dr. Rekar, da ni kredita. — Driš.

Senovo

Umrli je v bolnici v Brežicah soproga našega sodruga Petretiča. Pokojnica je bila gostilničarka v Delavskem domu od časa otvoritve. Vsi, ki smo jo poznali smo jo spoštovali kot ženo ljudomilega značaja in zgleđno mater ter soprogo. Težko prizadetim preostlim naše iskreno sožalje.

Tudi „financarji“ poznajo križe in težave

S »financarji« si ljudje navadno niso preveč prijatelji in še celo ne, kadar prihajajo k njim v »posete«. So pa ti ljudje prav tako veliki reveži kot delavci in nameščenci. Težko si služijo svoj kruh in pijejo jim je odmerjen.

Kot privatni nameščenci, vodijo tudi podružniki finančne kontrole boj za izboljšanje svojega položaja, doslej brez uspeha. Ali njihova težnja je, da bodo združeni z ostalim delavstvom tudi sebi nekoč priborili boljšo bodočnost. Zato pa se nam zdi potrebno, da se drug drugega spoznavamo!

Opozorilo

»Vstaja avstrijskih delavcev«, lična brošura, ki jo je spisal s. dr. Oto Bauer, je lansko leto izšla v prevodu s. Talpe in v zalozbi »Delavske politike«. Svoječasno je ta brošura popolnoma pošla, sedaj pa je dobila uprava našega lista nekaj izvodov vrnjenih, nakar opozarjamo vse one sodrugi, ki so jo naročili, pa jo niso dobili. Brošura stane Din 5.— brez poštnine. Naroča se pri upravi našega lista.

Prijavljajte se za

veliki kulturni zlet v Celje,

ki se bo vršil dne 7. julija t. l. Prijave se sprejemajo pri zaupnikih, »Svobodi« in strokovnih organizacijah. Kjer je delavski zaupnik, povsod lahko prijavitelje udeležbo.

Pred povečanjem krize v pre-mogovnih revirjih?

Manj dobav za železnice in cenejšje. — Manj dela in redukcija prejemkov rudarjev

Že zadnjič smo poročali, da so povprečne rudarske mezde v enem letu znatno nazadovale. Manj rudarjev, manjše mezde, produkcija domala ista, če ne večja. Tako se razvija premožarstvo pri nas že nad deset let. Dobički podjetnikov se pa večajo.

Zopet je izdela v prometnem ministrstvu načrt, po katerem naj se obnovi pogodba za dobavo premoga železnicam, ki je potekla 31. marca 1935. V tem načrtu se zopet znižujejo dobave premoga letno za nad 100.000 ton, od katerih odpada na dravsko banovino več kot polovica. Razen tega stavi železnica pogoj, da se cene premoga iz državnih premožarstev znižajo za 5%, iz zasebnih za 8%, kar oboje pomeni desetmilijsko gospodarsko izgubo. Ne le odpusti rudarjev, nego tudi redukcij-

je mezd bodo sledile, če se sklene pogodba v zmislu načrta.

Mi sicer vemo, da se premogovna industrija ne bo idealno dvignila, dokler se ne najde drugačen način porabe premoga, ker ga izpodriva cenejša in priročnejša električna sila. Vemo pa tudi, da so premogovne družbe ves čas po vojni kovalje zlato, da so imele in še imajo ogromne dobičke, tako ogromne, da bi spadali pod verižnike.

Železnice hočejo izločiti premog, ki zanje ni dovolj primeren. V dravski banovini dobavljajo tak premog rudniki Velenje, Kočevje in rudnik pri Črnomlju. Ti rudniki so doslej dobavljali železnicam 2880 vagonov premoga na leto, po novi pogodbi bi ta dobava odpadla, ki pa je le ulomek celotne dosedanje dobave iz drugih premožarstev, ki znaša nad en milijon.

Tako se godi delavskemu ljudstvu pod fašizmom

Iz okolice Kanala, junija 1935.

K poročilu o položaju našega kmeta moramo še dostaviti, da je tudi naš kmet kakor drugi »stanovi«, »organiziran«, seveda obvezno. To je splošna državna organizacija (Sindikato fascista), katera ima za našega kmeta samo toliko pomena, da sme zanj plačevati prispevke, ki mu jih kar k davku priračunajo. Tudi delavcem ne nudijo ti sindikati nobene zaščite, ker so vedno na strani delodajalca. Delavec, ki je zaposlen, ima v slučaju bolezni podporo od bolniške blagajne, mora pa seveda plačevati zato tudi prispevke za razne »socialne« namene. Fašizem ni torej izumil ničesar novega, ker to imajo delavci tudi v drugih državah, kjer so pa svobodni. Mali trgovec in obrtnik sta tako obtežena z raznimi dajatvami, da že sploh ne zmagujeta bremen; najbolj udarjen je pa kmet, ki od svojih »dohodkov« plačuje največ davkov. — Baje se tudi v Jugoslaviji nekateri prizadevajo, da bi uvedli za delavsko ljudstvo »organizacijo« po našem receptu, katero poznajo le na papirju. Da se bodo o blagodatni take organizacije prepričali, jim svetujemo, naj pridejo med naše delavstvo in tu pri-

mejo za kramp in lopato, da bodo delavsko življenje in našo »zaščito« sami okusili. Če pa imajo namen, delavski položaj še poslabšati in delodajalca dvigniti na prestol, potem so uganili pravo, ker star rek pravi: vrana vrani ne izkljuje oči. — Še nedavno smo čitali in videli fotografije v »naših« listih, kako »Il Duce assicuro dieci anni di pace« (vodja zagotavlja deset let miru), danes pa že hoče vojno z Abesinijo. Radi bode je odšlo tudi iz naše okolice nekaj delavcev v Afriko. Obljubljala se jim dnevno po 25 lir. Dvomimo, da bo to res, kje bodo neki vzeli ta finančna sredstva za to, ker kmet je že popolnoma izčrpan. Pravijo, da je v Abesiniji še mnogo sužnjeve, ki jih pojdemo civilizirati. Kakor da bi pri nas v Italiji sužnjeve ne bilo. Kdo pride pa nas civilizirati? — Pomladansko mrzlo deževje nam je uničilo tudi letos cvetje, tako da sadja nimamo kaj prida pričakovati. Davki so nam pa spet porasli. Mučimo se in delamo za tiste, ki ne delajo ali ki imajo »delo« zgolj za zabavo in kratek čas. Glad se nam obeta. »Priden človek ima kruha, glad mori lenuhe«. Ta pregovor velja pri nas — samo v obratnem smislu.

Strokovni pokret

Strokovno organiziranemu delavstvu

Kovinarji, organizirani v S. M. R. J., podružnica Ljubljana, so na svoji seji dne 19. maja sklenili to-le:

Težki ekonomski položaj, v katerem se nahajajo delavci zaposleni v Strojnih tovarnah v Ljubljani jih sili, da enotno branijo svoje dosežane pridobitve, zato so se postavili na stališče 1. majskega oklica Strokovne komisije in pozvali Narodno Strokovno zvezo v Ljubljani v enotno obrambo kolektivne pogodbe vseh delavcev zaposlenih v tem podjetju. Ker je edino enotna obramba tista, ki bo omogočila zboljšanje položaja kovinarskega delavstva v tem podjetju, zato smo dostavili goriomenjeni organizaciji to-le dopis:

P. n.

Narodna Strokovna Zveza

v Ljubljani.

Abstinenca delavcev, organiziranih v Vaši organizaciji, v borbi za obrambo svojih delavskih pravic in ekonomskih pridobitev v Strojnih tovarnah in livarnah, je dovedla do skrajno nevzdržljivih razmer za zaposleno delavstvo.

Savez Metalnih Radnika Jugoslavije, podružnica Ljubljana, prosi p. n. naslov, da se izjavi v 3 dneh:

1. Ali Vaša organizacija priznava, da se delavstvo lahko samo v skupni fronti bori proti kapitalu za svoje ekonomske pridobitve in ravnotako brani

svoje pridobljene pravice ne glede na politično pripadnost?

2. Ali je delavstvo v Vaši organizaciji pripravljeno za skupen nastop proti šikanam podjetja?

3. Ali je delavstvo, organizirano v Vaši organizaciji, pripravljeno braniti kolektivno pogodbo, zakon o zaščiti delavcev in obrtni zakon?

Družnost!

Za:

Predsednik:

Tajnik:

Upamo, da se vodstvo narodne Strokovne zveze zaveda svoje odgovornosti, ako ne sodeluje v tej akciji delavcev zaposlenih v S. t. i. l. za svoj goli obstoj. Vsi delavci, ki so organizirani v našem Savezu in pa vsi v narodni Strokovni zvezi so izrazili željo enotnega obrambnega boja za svoje pravice in na podlagi tega in volje delavstva, ki stremi za enotnostjo, v kateri je edina rešitev delavskih interesov, smo mi kovinarji v Ljublj. podružnici dostavili omenjeni dopis N. S. Z. in jo pozvali v enotno akcijo.

Na delo za enotnost!

Ženin

»To je res lepo od vas, Mina, da boste še po poroki ostali pri nas v službi. In kdo je srečni ženin?«

»Vaš sin, gospa!«

Pojasnilo

Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani

Na notico, ki je objavljena v 44. številki »Delavske politike« z dne 5. VI. 1935 pod naslovom »Čudno postopanje OUZD« izvolite v naslednji številki objaviti tole pojasnilo:

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ne izključuje iz zavarovanja nobenih delavcev, ki so po določilih §§ 3. in 6. zakona o zavarovanju delavcev zavezani zavarovanju.

Ekspoziture urada morajo po uradovih navodilih sprejemati prijave vseh delavcev, ki opravljajo na kmetih gradbena dela, pa naj jih izvršujejo kmetje v lastni režiji ali pod nadzorstvom koncesionarnega mojstra.

Ne more pa urad sprejemati v zavarovanje takih delavcev, ki opravljajo na kmetih male krparije, čisto postransko, ker sma-

tra, da je njihovo pretežno preživljanje odvisno iz zaslužka pri poljedelskih delih. Urad odklanja za mala gradbena dela samo v onih primerih, za katere obrtni zakon ne zahteva izdaje gradbenih dovoljenj in kjer se ne rušijo niti postavljajo zidovi ali uporabljajo stavbeni odri.

Če bi urad delal drugače, bi moral izdajati podpore takim delavcem, ki zavarovanju niso podvrženi. Znano je namreč, da kmetje prijavljajo samo one delavce pri malih popravilih, ki zbole. Zato ne gre, da bi poklicno delavstvo nosilo stroške za obolenja takih delavcev, ki v zavarovanje skoro ničesar ne prispevajo.

Urad smatra, da je to načelo v korist socialnega zavarovanja in v korist poklicnim delavcem ter v skladu z intencijami zakona.

Še nikoli ni bila taka potreba

v tvoji hiši po našem listu kot danes.

Ali zasleduješ kaj dogodke doma in po svetu?

Si sploh kaj poučen o tem, koliko delavcev gočiva po svetu, koliko jih je brez posla in kruha? Ali sploh veš, kako se godi delavcem?

To so vse stvari, ki te morajo zanimati.

Ali veš, da so tvojega tovariša in prijatelja ravno tako priškrnili pri plači, kakor so nedavno tudi tebe.

In če te še niso, ali si to kje bral, da te bodo?

To so jako važna krušna vprašanja. To so novice, ki te zanimajo, kajti pri njih si sam osebno prizadet.

Mi smo zato tu, da o vsem tem sproti obveščamo delavsko javnost.

„Delavska politika“

izhaja vsled tega, da piše za vas in o vas. Kaj še odlašate z naročnino? Ali vam ni danes bolj jasno kot kdaj poprej, da je sedaj nastopil čas za

„Delavsko politiko“

V težkih časih si človek ne sme prikrivati resnice in brati stvari, ki ga v življenju nikoli ne srečajo.

V težkih dneh moraš predvsem vedeti, kaj bo iz teh prilik nastalo, kam bo mo po tej poti prišli. Kako naj pridemo ven iz skrbi in težav.

„Delavska politika“

o vsem tem piše, ona prinaša novice iz vseh krajev države in izven nje.

Beri jo, in videl boš, da je ona tvoj najboljši prijatelj, tvoj svetovalec, tvoj voditelj! Mesečno stane le 10.— dinarjev.

Dobiš jo tudi zastoj na ogled!

Če ti ne ugaja, nam boš to povedal in mi ti jo zopet ustavimo.

Izpolni tedaj za sebe ali za svojega sodruha še danes priloženo dopisnico. Kmalu boš prepričan, da ti je

„Delavska politika“

potrebna in da želi le tebi dobro.

»DELAVSKA POLITIKA«
Maribor / Poštni predal 22

Podedovanje

»Tole je moja hčerka,« pokaže ponosno pevec N. fotografijo svoje Majde. »In tole je moj sinček. Osem let mu je šele, pa je že zelo brihten. Če ga vprašate: Kaj boš postal, ko boš odrasel' vam bo vselej odgovoril: 'Vse kar hočete, oče, samo pevec ne!«

»Čisto kakor oče!« zamomlja pevec kapelnik.

Igralka: »Ali imam v vlogi, ki ste mi jo izbrali, kaj upanja, da bom občinstvu ugajala?«

Pisatelj: »Mislim da! Že v prvem dejanju umrete!«

Štajerska hranilnica in posojilnica r. z. z o. z. v Mariboru

vabi na svoj VI. redni občni zbor, ki se vrši v ponedeljek, dne 24. junija 1935 ob 17. uri v lastnem prostoru na Slomškovem trgu št. 6 s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev letnega zaključka za l. 1934.
5. Volitev novega načelstva.
6. Volitev novega nadzorstva.
7. Razno.

Načelstvo.

V Mariboru, dne 7. junija 1935.

Žalostni sporočamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da nam je umrla naša ljubljena in dobra mati, gospa

PETRETIČEVA
gostilničarka v Delavskem domu

dne 10. junija t. l. v bolnici v Brežicah.

Pogreb bo v sredo, dne 12. junija ob pol 5. uri na pokopališču v Brežicah.

Senovo, dne 10. junija 1935.

Ludovik Petretič, soprog in sin Adolf.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon številka 2324.